

**Інформація про хід виконання
Державної цільової соціальної програми реформування системи закладів для дітей-сиріт та дітей, позбавлених
батьківського піклування, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 17.10.2007 № 1242,
у 2015 році**

Найменування показника	Найменування заходу	Відповідальні за виконання	Стан виконання
<i>Завдання 10. Забезпечення функціонування оптимальної мережі закладів для дітей з умовами виховання, наближеними до сімейних та родинних</i>			
1) забезпечення процесу реформування закладів	1) розроблення заходів щодо реформування кожного закладу та забезпечення їх здійснення	МОН Мінсоцполітики МОЗ	<p>Наразі для забезпечення реформування системи закладів для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, а також інших категорій дітей, вжито ряд заходів, а саме:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Станом на 01.01.2016, за оперативними даними служб у справах дітей обласних, Київської міської державних адміністрацій, 66 414 дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, виховується у сімейних формах влаштування (опіка/піклування, прийомні сім'ї, дитячі будинки сімейного типу), що становить 90,5 % від загальної кількості дітей окресленої категорії. • Наказом МОНмолодьспорту та Мінсоцполітики від 10.09.2012 № 995/557 затверджено нове Положення про дитячі будинки і загальноосвітні школи-інтернати для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, яким, зокрема, передбачено створення у таких закладах умов, наближених до родинних; • Постановою Кабінету Міністрів України від 22.10.2014 № 624 внесено ряд суттєвих змін до постанови Кабінету Міністрів України від 24.09.2014 № 866 „Питання діяльності органів опіки та піклування, пов'язаної із захистом прав дитини”, зокрема, передбачено, що влаштування дітей до дитячих будинків та загальноосвітніх шкіл-інтернатів, в яких проживають діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування, здійснюється відповідно до направлень (путівок) служб у справах дітей; • зберігається позитивна тенденція щодо зменшення чисельності вихованців та підопічних у дитячих будинках-інтернатах, у тому числі дітей, віком до 18 років, які в них виховуються.
2) нормативно-правове забезпечення	2) розроблення положення про заклад,	Мінсоцполітики МОН	

діяльності закладів нового типу	умови виховання в якому наближені до родинних; типових штатних нормативів та кваліфікаційних вимог до співробітників закладів		<table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="1108 169 1355 391">Рік</th> <th data-bbox="1355 169 1579 391">Кількість дитячих будинків-інтернатів</th> <th data-bbox="1579 169 1892 391">Кількість вихованців та підопічних у дитячих будинках-інтернатах</th> <th data-bbox="1892 169 2139 391">Кількість вихованців (віком до 18 р.) у дитячих будинках-інтернатах</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="1108 391 1355 446">2012</td> <td data-bbox="1355 391 1579 446">55</td> <td data-bbox="1579 391 1892 446">6799</td> <td data-bbox="1892 391 2139 446">3184</td> </tr> <tr> <td data-bbox="1108 446 1355 486">2013</td> <td data-bbox="1355 446 1579 486">52</td> <td data-bbox="1579 446 1892 486">6453</td> <td data-bbox="1892 446 2139 486">2990</td> </tr> <tr> <td data-bbox="1108 486 1355 534">2014</td> <td data-bbox="1355 486 1579 534">49</td> <td data-bbox="1579 486 1892 534">5998</td> <td data-bbox="1892 486 2139 534">2436</td> </tr> <tr> <td data-bbox="1108 534 1355 614">станом на 01.06.2015</td> <td data-bbox="1355 534 1579 614">49</td> <td data-bbox="1579 534 1892 614">5774</td> <td data-bbox="1892 534 2139 614">2267</td> </tr> </tbody> </table>	Рік	Кількість дитячих будинків-інтернатів	Кількість вихованців та підопічних у дитячих будинках-інтернатах	Кількість вихованців (віком до 18 р.) у дитячих будинках-інтернатах	2012	55	6799	3184	2013	52	6453	2990	2014	49	5998	2436	станом на 01.06.2015	49	5774	2267
Рік	Кількість дитячих будинків-інтернатів	Кількість вихованців та підопічних у дитячих будинках-інтернатах	Кількість вихованців (віком до 18 р.) у дитячих будинках-інтернатах																				
2012	55	6799	3184																				
2013	52	6453	2990																				
2014	49	5998	2436																				
станом на 01.06.2015	49	5774	2267																				
			<p>Відповідно до Стратегії реформування системи надання соціальних послуг, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 08.08.2012 № 556-р, одним із основних напрямів її реалізації визначено розробку заходів із реорганізації стаціонарних інтернатних установ та закладів, зокрема, шляхом утворення при таких установах та закладах відділень денного, тимчасового перебування для забезпечення можливості проживання отримувачів соціальних послуг вдома.</p> <p>Згідно з Планом заходів на 2013-2016 роки щодо реалізації Стратегії реформування системи надання соціальних послуг, затвердженим розпорядженням Кабінету Міністрів України від 13.03.2013 № 208-р, визначено обласним, Київській міській держадміністраціям, громадським об'єднанням (за згодою) затвердити регіональні плани заходів з реорганізації стаціонарних інтернатних установ та закладів, зокрема, шляхом утворення при таких установах та закладах відділень денного, тимчасового перебування для створення можливості проживання осіб, які отримують соціальні послуги вдома.</p> <p>На сьогодні триває реформування системи надання соціальних послуг, метою якого є покращення якості та ефективності надання соціальних послуг, зокрема, стосовно дітей з інвалідністю.</p> <p>Вживаються заходи щодо деінституалізації інтернатних установ (запровадження інноваційних послуг) для дітей з інвалідністю, спрямовані на створення умов для соціальної інтеграції таких дітей у суспільство.</p>																				

			<p>Мінсоцполітики розроблено нову редакцію Типового положення про дитячий будинок-інтернат, що наразі узгоджується із заінтересованими центральними органами виконавчої влади. У зазначеному проекті Положення, зокрема, передбачається можливість створення відділень денного догляду, п'ятиденного стаціонарного догляду, транзитного перебування тощо.</p> <p>Для запровадження надання соціальної послуги денного догляду за дітьми з інвалідністю Міністерством видано накази Мінсоцполітики:</p> <ul style="list-style-type: none"> - від 30.07.2013 № 452 „Про затвердження Державного стандарту денного догляду”, який зареєстровано в Мін’юсті 09.08.2013 за № 1363/23895; - від 09.10.2013 № 653 „Про затвердження Типового положення про відділення денного догляду для дітей-інвалідів”, який зареєстровано в Мін’юсті 04.12.2013 за № 2057/24589. <p>У результаті співпраці Міністерства та регіональних органів виконавчої влади за рахунок коштів місцевих бюджетів, благодійних, спонсорських коштів та інших джерел фінансування, за оперативною інформацією, станом на 01.07.2015 утворено і діють 65 відділень денного догляду дітей-інвалідів (груп денного перебування дітей-інвалідів) (без АР Крим, Донецької та Луганської областей, м. Севастополя) при діючих соціальних установах. У цих відділеннях соціальну послугу денного догляду отримують понад 1,5 тис. осіб.</p> <p>Зокрема, з метою включення вихованців та підопічних у громаду в інтернатних установах:</p> <ul style="list-style-type: none"> - в Одеському дитячому будинку-інтернату функціонує відділення денного догляду; - у Полтавській області в Зіньківському та Новосанжарському дитячих будинках-інтернатах функціонують відділення медико-соціальної реабілітації. <p>За підтримки благодійного фонду „Щаслива дитина”, в рамках проекту „Створення будинку соціальної адаптації для дітей з особливими потребами „Щаслива оселя” на території Чернігівського дитячого будинку-інтернату створено два будинки в рамках цього проекту з умовами проживання, наближених максимально до сімейних, в яких</p>
--	--	--	--

			<p>мешкає 18 вихованців. Діти забезпечені 5-ти разовим харчуванням, отримують реабілітаційні послуги, протягом дня знаходяться під наглядом досвідчених вихователів та молодшого медичного персоналу.</p> <ul style="list-style-type: none"> • На виконання Програми та Указу Президента України від 01.06.2013 № 312 „Про додаткові заходи із забезпечення гарантій реалізації прав та законних інтересів дітей”, Мінсоцполітики розроблено проект Примірного положення про центр соціальної підтримки дітей та сімей, який має на меті: регламентувати порядок створення та функціонування закладів для надання комплексу соціальних послуг, спрямованих на підвищення спроможності сімей забезпечити належний догляд та виховання дітей; попередження розлучення дітей з батьками; забезпечення права дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, на виховання в сім’ї або в умовах, наближених до сімейних. <p>Методики роботи в центрах, передбачені проектом акта, орієнтовані на соціальну підтримку сім’ї та повернення в найкоротші терміни дитини до її батьків, матері з дитиною в громаду.</p> <p>В структурі центру соціальної підтримки дітей та сімей передбачені такі структурні підрозділи: 1) стаціонарного перебування: відділення термінового влаштування дітей; відділення для матерів з дітьми; малий груповий будиночок; соціальна квартира; відділення невідкладної допомоги сім’ї; 2) відділення денного перебування сімей з дітьми з функціональними обмеженнями. Також передбачено створення інших структурних підрозділів, необхідних для виконання завдань таких центрів.</p> <p>Зазначений проект акта відповідає пріоритетам розвитку держави, визначеним Урядом у Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні, затвердженій розпорядженням Кабінету Міністрів України від 01.04.2014 № 333-р, відповідно до якої одним із головних завдань реформи є забезпечення територіальної доступності, що передбачає надання послуг на території громади, де проживає особа.</p> <p>Такий підхід дає можливість надати своєчасну допомогу дітям та сім’ям з дітьми, у тому числі і на ранній стадії виникнення проблеми, охоплюючи якомога більшу кількість осіб, які цього потребують.</p> <p>Діяльність таких закладів сприятиме оптимізації системи</p>
--	--	--	--

			<p>управління різних суб'єктів соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю, надасть можливість створити ефективну систему підтримки вразливих сімей з дітьми на місцях, підвищити роль і відповідальність місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування за становище дітей та сімей в їх територіальній громаді.</p> <p>Прийняття цього проекту акта дасть можливість місцевим органам виконавчої влади та органам місцевого самоврядування утворювати центри соціальної підтримки дітей та сімей шляхом реорганізації, перетворення, зокрема, притулків для дітей та центрів соціально-психологічної реабілітації дітей з урахуванням соціальних потреб відповідної адміністративно-територіальної одиниці.</p> <p>Два таких заклади уже успішно функціонують: у Макарівському районі Київської області – це Макарівський районний Центр соціальної підтримки дітей та сімей „Промінь надії”; Центр соціальної підтримки дітей та сімей „Добре вдома” Дніпропетровського району Дніпропетровської області.</p> <p>Проект акта тричі вносився на розгляд Уряду, проте не був прийнятий у зв'язку із зауваженнями Мінфіну, зокрема, щодо:</p> <ul style="list-style-type: none"> - необхідності у проведенні фінансово-економічних розрахунків; - погодження проекту не тільки із обласними, Київською міською державними адміністраціями, але й з тими місцевими органам виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, якими заплановано вжити заходів щодо утворення центрів соціальної підтримки дітей та сімей; - недопущення створення нової мережі закладів без реорганізації та ліквідації мережі існуючих установ, що надають соціальні послуги, дитячих будинків, шкіл-інтернатів, наповнюваність яких наразі близько 50 – 70 %. <p>З огляду на зазначене, Мінсоцполітики звернулося до обласних, Київської міської державних адміністрацій щодо надання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - інформації про місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування в межах регіону, які планують утворити центри соціальної підтримки дітей та сімей, та забезпечення погодження вищезазначеного проекту акта з їх керівниками; - фінансово-економічних розрахунків із обов'язковим зазначенням
--	--	--	--

			<p>суми додаткових бюджетних коштів, які необхідні для створення зазначених закладів, та джерел її покриття;</p> <ul style="list-style-type: none"> - орієнтовних планів реорганізації та / або ліквідації установ, що надають соціальні послуги, дитячих будинків, шкіл-інтернатів, які діють на місцевому та обласному рівнях, і функції яких дублюють функції центру, запланованого для створення. <ul style="list-style-type: none"> • Мінсоцполітики звернулося до Уряду щодо необхідності у забезпеченні єдиного підходу до фінансування закладів у сфері управління різних центральних органів виконавчої влади (лист Мінсоцполітики від 20.01.2016 № 796/0/14-16/57); • У Верховній Раді України 26.01.2016 схвалено Закон України „Про внесення змін до деяких законів України щодо посилення соціального захисту дітей та підтримки сімей з дітьми” № 936-VIII, яким, зокрема, вносяться зміни до Сімейного кодексу України щодо нормативного закріплення послуги патронату над дітьми, які перебувають у складних життєвих обставинах. <p>Це дозволить:</p> <ul style="list-style-type: none"> - розвивати нові види послуг для дітей та сімей з дітьми на рівні громади, зокрема, щодо тимчасового догляду та виховання дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, у сім'ях патронатних вихователів; - забезпечити реальне право кожній дитині зростати і виховуватись в сімейному середовищі. <ul style="list-style-type: none"> • Указом Президента України від 25.08.2015 № 501 було затверджено Національну стратегію у сфері прав людини, якою констатовано, що на сьогодні є актуальною проблема відсутності єдиної системи реалізації та захисту прав дітей в Україні. При цьому зазначеним нормативно-правовим актом затверджено нову стратегічну мету на наступні роки у сфері забезпечення прав дитини, а саме: створення сприятливого середовища для виховання, навчання, розвитку дитини та ефективної системи забезпечення реалізації її прав; удосконалення державного механізму забезпечення прав дитини. Одним із очікуваних результатів окресленої мети є забезпечення запобігання соціальному сирітству та інституалізації дітей, а також створення умов для розвитку і
--	--	--	---

			<p>виховання дітей у сім'ях або в умовах, максимально наближених до сімейних; здійснення реформування інтернатних закладів та проведення їх поступової ліквідації.</p> <p>Зазначений очікуваний результат знайшов своє відображення у Плані заходів з реалізації Національної стратегії у сфері прав людини на період до 2020 року, затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23.11.2015 № 1393-р, яким визначені завдання щодо:</p> <ul style="list-style-type: none"> - затвердження Національної програми впровадження деінституалізації на період до 2025 року, що містить чіткі завдання з визначенням строку та необхідних ресурсів для проведення поетапної реформи, спрямованої на відмову від виховання дітей в інституціях, та розвиток послуг з підтримки сімей з дітьми на місцях; - організації проведення комплексного дослідження функціонування системи захисту дітей в Україні (статистичні та якісні дані щодо параметрів інституційного догляду дітей, послуг з підтримки дітей і сімей, механізмів прийняття і перегляду рішень про влаштування дітей тощо); - проведення аналізу причин влаштування дітей до інтернатних установ щодо відповідності найкращим інтересам дитини та розроблено плани трансформації інтернатних закладів, розвитку послуг та реінтеграції дітей в сімейне середовище. <p>Крім цього, з метою удосконалення механізму забезпечення права дитини на виховання в сім'ї, створення умов для розвитку і виховання дітей у сім'ях або в умовах, максимально наближених до сімейних, розпорядженням Президента України від 25.12.2015 № 818 утворено робочу групу з опрацювання пропозицій щодо реформування системи інституційного догляду та виховання дітей.</p> <p>Отже, здійснення реформування інтернатних закладів та установ для дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, дітей, які не мають умов для виховання та навчання в сім'ї, дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку, дітей з вадами фізичного та/або розумового розвитку та психічними розладами, а також створення умов для розвитку і виховання дітей у сім'ях або в умовах, максимально наближених до сімейних, стало одним із головних пріоритетів держави.</p> <ul style="list-style-type: none"> • За інформацією Міністерства освіти і науки України, у зв'язку із
--	--	--	--

			<p>зменшенням контингенту дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, та розвитком сімейних форм виховання, рішеннями обласних державних адміністрацій затверджено та виконуються регіональні програми розвитку освіти, якими, зокрема, передбачено формування мережі навчальних закладів, необхідної для надання освітніх послуг відповідно до потреб населення. Окремими розділами цих програм передбачені заходи щодо реформування мережі інтернатних закладів усіх типів, їх перепрофілювання та оптимізація функціонування.</p> <p>Внаслідок проведеної роботи, за останній рік мережа дитячих будинків зменшилася на 21 заклад та на 0,6 тис. дітей (у 2014 році – 64 заклади, у них 2109 дітей, у 2015 році – 43 заклади, у них 1494 дитини); мережа шкіл-інтернатів для дітей-сиріт та дітей, опзбавлених батьківського піклування, на 14 закладів та 1,2 тис. дітей (у 2014 – 47 закладів, у них 4722 дитини, у 2015 році – 33 заклади, у них 3 555 дітей).</p> <p>Ураховуючи те, що питання оптимізації мережі дошкільних та загальноосвітніх навчальних закладів, у тому числі інтернатних, відповідно до законодавства належить до компетенції місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, 24 грудня 2015 року було прийнято Закон України „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України” № 911-VIII, яким на обласні, Київську міську державні адміністрації, органи місцевого самоврядування покладено завдання забезпечити: реформування системи закладів для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, в інтересах кожної дитини; перетворення існуючих шкіл-інтернатів для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, у дитячі будинки для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, або у загальноосвітні навчальні заклади; перепрофілювання закладів та оптимальне їх використання.</p> <p>Також проект Закону України „Про освіту” (реєстр. № 3491 від 19.11.2015), розроблений Міністерством освіти і науки України та схвалений Урядом, який в контексті деінституалізації передбачає перетворення існуючих шкіл-інтернатів для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, до 31.12.2017 на дитячі будинки для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, та їх</p>
--	--	--	---

			перехід у підпорядкування центрального органу виконавчої влади у сфері соціального захисту, або на заклади середньої освіти.
Реформування системи закладів із залученням інвестицій	Проведення роботи із залучення інвестицій для реформування системи закладів	МОН МОЗ Мінсоцполітики	Необхідність деінституалізації виховання дітей підтверджується готовністю міжнародної спільноти підтримати Україну у цьому напрямку. Зокрема, у відповідності до Стратегії партнерства Міжнародного банку реконструкції та розвитку з Україною, наразі Мінсоцполітики ініційовано реалізацію проекту „Модернізація системи соціальної підтримки населення України”, розрахованого до 2020 року, одним із компонентів якого є трансформація та перепрофілювання закладів стаціонарного перебування дітей з метою забезпечення виховання кожної дитини у сім’ї (частина 3).
Розроблення механізму та залучення до співпраці громадських та благодійних організацій, вітчизняних та іноземних інвесторів для соціального захисту дітей, утворення закладів	Співпраця органів виконавчої влади з громадськими та благодійними організаціями, інвесторами відповідно до законодавства	МОН МОЗ Мінсоцполітики	У рамках виконання Проекту: 1) підписано Договори про співпрацю з облдержадміністраціями: Дніпропетровською (02.07.2015), Київською (08.09.2015), Одеською (18.09.2015), Чернігівською (08.09.2015), Київською міською держадміністраціями (22.07.2016); 2) при Мінсоцполітики утворено міжвідомчу консультаційно-дорадчу робочу групу з питань координації та моніторингу реформування дитячих інтернатних закладів з метою координації питань, пов’язаних із реформуванням дитячих інтернатних закладів в рамках проекту „Модернізація системи соціальної підтримки населення України” (наказ від 08.09.2015 № 903); 3) підготовлено Технічні завдання для надання консультаційних послуг (юридичною особою) з розробки і впровадження Регіональних планів трансформації дитячих інтернатних закладів: - у м. Києві – з акцентом на реформування (5 – 8) дитячих інтернатних закладів для дітей-інвалідів і дітей, які потребують корекції фізичного та розумового розвитку, та розвиток системи надання соціальних послуг для підтримки дітей з особливими потребами та сімей, у яких такі діти виховуються; - у Київській області – реформування 8-10 інтернатних закладів, у яких передбачено стаціонарне перебування дітей, дитячого інтернатного закладу для дітей, які потребують корекції фізичного та розумового розвитку, будинку дитини, загальноосвітньої санаторної школи-інтернату

			<p>та розвиток соціальних послуг, які відповідають потребам дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, сімей з дітьми у складних життєвих обставинах, сприятимуть запобіганню соціальному сирітству та забезпечуватимуть виховання дітей у сімейному середовищі;</p> <p>- в Одеській області – реформування не менше 19 дитячих інтернатних закладів та розвитку системи надання сімейно-орієнтованих послуг у громадах для забезпечення права кожній дитині жити і виховуватись у сприятливому сімейному середовищі та реалізовувати свій потенціал.</p> <p>Наразі триває процес оцінки виявлення зацікавленості у наданні послуг у м. Києві та визначення короткого списку претендентів для підготовки технічної і фінансової пропозицій.</p> <p>4) у стадії підписання знаходиться Договір про проведення дослідження щодо надання соціальних послуг дітям, відповідно до якого будуть проведені дослідження діяльності ДБСТ і ПС та життєвих історій осіб з числа випускників ДБСТ і ПС.</p> <p>5) планом закупівель Мінсоцполітики на реалізацію заходів за Частиною 3 "Інвестиції на підтримку розвитку сімейних форм опіки для забезпечення підтримки дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, дітей-інвалідів та соціально вразливих сімей у вибраних регіонах" Проекту "Модернізація системи соціальної підтримки населення України", затвердженим рішенням Комітету з конкурсних торгів (Протокол засідання № 15-11/20 від 20 листопада 2015 р.), передбачено 22,12 млн. дол. США.</p> <p>Крім того, для реалізації заходів щодо проведення ремонтних робіт за Частиною 3 Проекту, які здійснюватимуться Українським фондом соціальних інвестицій, згідно попереднього плану закупівель, погодженого під час переговорів щодо позики між Урядом України та МБРР у травні 2014 року, передбачено 8,4 млн. дол. США.</p>
--	--	--	--